

A FILM FOROG TOVÁBB

Közösségből közösségbe...

„A mesében azt képzeltem el, hogy egy apa vagyok, aki a sárkány elől megmenti a gyerekeit és a családját.”

Varga Balázs
Waldorfeszt alapító

„Tenni kell azért, hogy ezeket az értékeket és a közösség jelentőségét minél többen megismerjék és megtapasztalhassák.”

Molnár Blanka
Waldorf-alumni szervező

„Szeretném a világ hatalmas frusztrációját és embertelenségét mérsékelni egy olyan hangszerrel, ami a lelkem meghosszabbítása.”

Balog Alexandra
Altalena Zenei Fesztivál alapító

HÁROM A KÖBÖN

2022. június

Ismerd meg önmagadat
és tudni fogod a sorsodat.
Mert a sorsod te vagy.

delphoi jóslat

Kedves Olvasó!

Számos konkrét oka lehet annak, hogy miért jár valaki Waldorf-iskolába. Egy azonban biztos: ez egy sorskérdés. Talán nem véletlen az impulzussal való kölcsönös összekapcsolódás, ami az egyéni életutak megtalálását, és egyúttal a közösségben történő összehangolódást hivatott elősegíteni.

A *Három a Köbön* hatodik számában bemutatott fiatalok mindannyian Waldorf-iskolába jártak, és felnőttkorukban is közel maradtak az iskola szellemiségéhez. Más és más módokon, de mindhárman a szociális szférával, közösségekkel dolgoznak.

Interjúalanyaink:

- Balog Alexandra [Altalena Zenei Fesztivál alapító]
- Molnár Blanka [Waldorf-alumni szervező]
- Varga Balázs [Waldorfeszt alapító]

Hatalmas öröm látni, hogy a legfontosabb dolgok nem múlnak el nyomtalanul, sőt, a film forog tovább!

Jó olvasást kívánunk!

Kmety-Molnár Györgyi, Kótai Zita, Szabó Zoltán
a Magyar Waldorf Szövetség munkatársai

3x3 kérdés

Balog Alexandrához, az Altalena Zenei Fesztivál alapítójához

1. Amikor kisgyerek voltál, és megkérdezték tőled, hogy mi leszel, ha nagy leszel, mit válaszoltál, s miért?

– Azt hiszem, 7 éves korom előtt még nem voltak konkrét képeim magamról, hogy mi leszek, ha nagy leszek. Inkább csak álmodoztam arról, hogy ha megnövök, milyen leszek és hol leszek. Ennek a képzeletbeli énnak és helynek mindig köze volt a természethez. Ott álltam az erdőben, vagy lovakkal foglalkoztam, vagy csak kirándultam. Később azonban minden akartam egyszerre lenni. A szüleim számára ez biztos ijesztő lehetett, hogy egyszerre vágytam arra, hogy csellóművész, zongoraművész, fagottművész és hárfaművész legyek, és persze lovas is akartam lenni.

A képzeletemben egy színpadon voltam egyedül, vagy több emberrel együtt...

A zongoránál mindig egyedül láttam magam, míg a többinél volt, hogy zenekarban, vagy kamaracsoportban. De valahogy nem annyira a kép maga vitte előre ezeket az álmokat, mintsem hogy azt hiszem úgy gondoltam, hogy ha valaki zenélni tud, akkor bármely hangszerrel megtalálhatja a közös hangot, és megtanulhatja.

Ahogy a nyelvekről is azt hittem, hogy ha az ember tudja a betűket, akkor bármely nyelvet könnyedén megtanulja, csak kicsit gyakorolni kell.

S hogy miért vágytam egy-egy hangszerre, és mindig másra? A hangszernek mindegyikével más-más a viszonyom. A zongorával az a helyzet, hogy nagyon komplex, és a zenekart leszámítva ez az egyetlen olyan hangszer, amellyel önmagában lehet megvalósítani több szólamot, nagyobb hangzást. De ha ma valaki megkérdezné, hogy mi a kedvenc hangszerem, akkor a zongora mellett a csellót mondanám. A hangja, a teste, a melegsége, a fagotthoz hasonlóan számomra nagyon megkapó, hiszen nagy, búgó mély hangja van. Úgy érzem, hogy a mélyebb hangzású hangszernek közelebb állnak hozzám, mint a fuvola vagy a hegedű.

2. Mennyire távoli a jelen ettől a vágytól?

– Azt gondolom, hogy néha tudom úgy érezni, hogy ahol most vagyok, az egy megálló azon az úton, amin a céloom felé tartok. Tehát tudom most úgy látni, hogy a későbbi gyerekkoromban vágyott kép 3-4 éven belül megközelíthető lesz.

Elsősorban persze a belső folyamatokra gondolok, mert az, hogy kívülről mi látható, az egy másik történet.

Igazából ez a másik történet nem is nagyon érdekel, mert nem attól leszek boldog, hogy kívülről hogyan látnak engem, hanem hogy legbelül hogyan élem meg. Az, hogy az életem során fogok-e a Carnegie Hall-ban játszani, azt nem tudom, mert az, amit magamban szeretnék elérni, azt ez nem befolyásolja. Az nem kérdés.

Mert azt is látom, hogy ma a világsztársághoz nem

feltétlenül kell világszínvonalon csinálni valamit, mégis el tudnak jutni az emberek ismertebb szintekre. Ennek ugyan szerintem nincs értelme, de látható, hogy bizonyos embereket ez tesz boldoggá.

3. Melyik bizonyítványversedre emlékszel a leginkább?

– Arra emlékszem, ami a legrövidebb, de nem a hossza miatt. Ez az a vers, amit magyarul és latinul is el kellett mondanunk. „A legmélyebb folyó hömpölyög a legkisebb zajjal.” Emlékszem, hogy ez a vers nekem nagyon jól esett, és azt hiszem, hogy már akkor értettem, hogy miről is akar szólni.

4. Ha találkoznál a „Kis herceggel”, hogyan mutatnád be neki tevékenységed, hivatásod? Mit mesélnél róla?

– Egyelőre keresgélek. Próbálom a magam és a világ kapcsolatát egyensúlyba hozni. Születtem egy adott korszakban, amit nevezünk Most-nak. Mint minden embernek akkor, amikor a Most-ban él, ez a legnagyobb kihívás. A világból jövő rengeteg impulzust próbálom szűrni, és egyszerre próbálom megtartani önmagam, és élni. Ez egy kicsit ellentmondásos.

De hogy mi a feladat? A saját félelmeimből és nehézségeimből már korábban kialakult egy kép. Szerettem volna a világnak valami olyat adni, amitől az emberiség egyszerre egy pillanat alatt megnyugszik és rendbe jön. Volt, hogy gondolati szinten filmet csináltam, volt, hogy zenét írtam, de volt, hogy gondolatban létrehoztam egy hatalmas mezőgazdasági területet és falut, ahová összeszedtem a világ összes hajléktalanját és nehéz sorsú emberét. Pszichológusokat, orvosokat hívtam, és akkor hirtelen hatalmas munkaerő és rengeteg egészséges ember lett. Valami ilyesmi küldetés van bennem tudati szinten, amit nem én választottam, mert ha én választhatnék, akkor ezekből a képekből kevesebb lenne. Így ez nagyon nehéz, hiszen érzem a feladat lehetetlenségét is. A Kis hercegnek valami olyat mondanék, hogy szeretném a világ hatalmas frusztrációját és embertelenségét mérsékelni egy olyan hangszerrel, ami a lelkem meghosszabbítása. A zene és a zongora számomra a legvégső pont. Amikor az ember egyedül marad, vagy olyan állapotban van, hogy már senkivel semmit nem akar megosztani, akkor ott van a zongora. Egy lelki társ, és akkor érzem azt, hogy rendben vagyok, ha jelen van az életemben.

Ha vannak napok, esetleg hetek, amikor nem zongorázom, az olyan, mintha önmagamtól távolodnék el.

5. Milyen partnerekkel működsz együtt, kik segítik a mindennapi munkád?

– Első körben a barátaim, akikkel együtt jártunk a Pesthidegkúti Waldorf Iskolába, és a zenészbárataim, akiket egy kezemen meg tudok számlálni. A Waldorfos barátaimmal pontosan olyan a kapcsolatunk, mint egykor gyerekkorunkban. A barátaim és a testvéreim tudják segíteni a szakmai munkámat is, mert lelki síkon velük tudok úgy létezni, ami, azt érzem, előre visz. „A bánat, ha megosztod valakivel, feleződik; az öröm pedig megduplázódik.”

Az életemben szakmailag vannak még nagyon fontos emberek. Ők a példaképeim: a Ránki család. Dezső és Edit. Hogyha én olyan lehetnék, mint ők – emberi szinten –, az számomra nagyon szép és megnyugtató lenne. Engem azok az emberek táplálnak, inspirálnak, akiknek van hivatástudatuk, életcéljuk és emellett meg tudnak maradni embernek. A barátaim mind ilyenek. Ha ez a kettő megvan, akkor képes vagyok kapcsolódni, ha nincs, akkor képtelen vagyok rá. Biztosan nagyon nehezen lennék például barátja Wagnernek, de ez nem azt jelenti, hogy a zenéjét és munkásságát nem becsülöm nagyra. Hiszek benne, hogy minden emberi találkozás terelget egy irányba, az viszont nem mindegy, hogy milyen irányba. Mindig igyekszem olyan szemmel megfigyelni az érdekes találkozásaimat, hogy mi az a sok jó, amit tanulhatok belőlük. Sokszor tűnhet

úgy is, hogy egyik-másik a jelen pillanatban nem segít hozzá az akkori vágyaimhoz, de később értelmet nyer. Az egyik ilyen fontos irány az életemben az Altalena, ami

annyit jelent olaszul, hogy libikóka. Az egész az egyensúly szimbóluma. Barátok, zene, közösség: ez számomra az Altalena. A fesztivál új gondolata (amely a Bozsoki Zenei Fesztivál folytatása), e zenei közösség megteremtésének vágya a Covid időszaka alatt fejlődött tovább. Olyan emberek találkozása, kapcsolata és munkája, akik hasonló értékek szerint élnek, akik együtt épülnek.

„Szeretném a világ hatalmas frusztrációját és embertelenségét mérsékelni egy olyan hangszerrel, ami a lelkem meghosszabbítása.”

6. Mi az az állapot, amire azt mondanád, hogy teljesült az álmod, s minden terved megvalósult?

– Az egy olyan egyensúly (altalena) stabilizálása lenne, ami a mindennapjaimat és a szakmai kihívásokat – mint például utazás és koncertezés – egyaránt felöleli, és aminek – mint ahogy az egykereű biciklin egyensúlyozunk – folytonos támaszt tudok nyújtani. Egy nyugodt, elmélyült, aktív állapot az a hármasság, ami számomra a boldogságot jelenti.

7. Mit jelentett számodra Waldorf-diáknak lenni?

– Egyszerre érzek hálát, és látok rá olyan folyamatokra, amikre azt mondom, hogy én biztosan másképp csinálnám. A suliban egy nagyon kellemes közösség volt, és azt érzem, nekem nagyon jót tett.

Nagyon jó emberekkel találkoztam. A szabadság, amit az iskola képvisel, az egy igen jó és különleges dolog, és az egyéni odafigyelést is nagyon jónak találom, a sok-sok művészeti tevékenység mellett. Magas szintű dolog, amit kaptam. Ugyanakkor a szabadság másképp és néha rosszul értelmezett fogalmát is látom, ami szerintem nagyon nem jó irány.

A szabadság szerintem csak kereteken belül kap értelmet, és azt érzem, hogy a szabadság égisze alatt olyan dolgok történnek meg, amik mindenkinek jót tennének, ha másképpen történnének...

8. Ha választhatnál egy művészeti tevékenységet, hogy egy alkotásban megjelenítsd az eddigi életedet, milyen tevékenységet, milyen anyagot választanál, és mi lenne maga az alkotás?

– Egy operát választanék. Zenében, szövegben, díszletben, színjátékban komplexen fejezném ki azt, ami most bennem van.

Sokszor elképzeltem már, hogy írok egy operát, de ehhez rengeteg idő kellene, de már csak ahhoz is, hogy kiderüljön, van-e egyáltalán tehetségem hozzá. A másik alkotás pedig egy nagyon egyszerű kőfaragvány lenne. Hófehér, egyszerű hullámvonallal díszítve, erős talpazattal.

9. Levezetésként játsszunk egy asszociációs játékot! A játék lényege, hogy az elhangzott szó után azonnal mondd ki azt, ami az eszedbe jut!

I. Ha azt mondom: „Zongora?”

Azt mondom: „Ülök és játszom egy sötét, de nagy színpadon, a közönség távolabb van tőlem, a billentyűkön fény van.”

II. Ha azt mondom: „Zaj?”

Azt mondom: „Dobolás, dobok.
Zene, ami zaj.”

III. Ha azt mondom: „Zengés?”

Azt mondom: „Gong.”

3x3 kérdés

Molnár Blankához, a Waldorf-alumni szervezőjéhez

1. Amikor kisgyerek voltál, és megkérdezték tőled, hogy mi leszel, ha nagy leszel, mit választottál, s miért?

– Egészen kicsi gyerekkoromból nincs ilyen emlékem, azon kívül, hogy sok kortársamhoz hasonlóan én is nagyon izgalmasnak találtam, hogy valaki a kukásautó hátulján utazhat, de ezt nem fogalmaztam meg valódi célként. Gimnáziumból származik az első ilyen konkrét emlékem, amikor iskolaújságot készítettem. Először cikkeket írtam, majd szerkesztettem, és végül én lettem a lap főszerkesztője.

Akkoriban nagyon foglalkoztatott az újságírás, de közben azt éreztem, hogy csak maga az újságírás nagyon felszínes tud lenni, hiszen akik írnak, nem értenek igazán ahhoz a témához, amiről írnak, nem alakul ki mély tudásuk, és azt gondoltam, hogy valahogyan a szakértői és az újságírói munkát kellene ötvözni.

Ekkor fogalmazódott meg a fenti kérdésre a vágy, hogy szeretnék majd egy, vagy több dolognak a

szakértője lenni és úgy írni róla. Emellett nyolcadikban környezet- és természetvédelemről írtam az éves munkámat, és ez a téma teljesen magával ragadott. Tudtam, hogy ezzel valamilyen formában szeretnék foglalkozni a jövőben is.

2. Mennyire távoli a jelen ettől a vágytól?

– Egyetemre mentem, majd doktori (PhD) képzést csináltam, mellette sokféle projektben részt vettem, sokféle munkában kipróbáltam magam. Volt egy pont – talán éppen a doktori disszertációm írása közben –, amikor felismertem, hogy tulajdonképpen megvalósult, ami a gimnáziumi éveimben megfogalmazódott bennem: írni, de úgy, hogy alaposabban beleássam magam az adott témákba, és ez kapcsolódjon a környezetvédelemhez. Azok a vágyak, indíttatások, amik bennem gimnazistaként megfogalmazódtak a pályaválasztás kapcsán, amik felé hajtott a lelkesedés és az érdeklődés, azokra valahogy mind nyílt lehetőség, meg tudtak valósulni. Ehhez hozzá kell tennem, hogy mindebben sokat köszönhetek a szüleimnek, akik engedték, sőt támogatták, hogy a saját utamon járjak, nem akarták például megszabni, hogy hol tanuljak tovább. Persze jó pár kis kacskaringó volt ezen az úton eddig, de úgy érzem, egyértelműen abba az irányba haladok, amerre szerettem volna, illetve amerre indíttatást, elhivatottságot érzek.

Ez nálam mindig egy iránytű, tehát nem a „fejembe veszek” valamit, hogy mit szeretnék csinálni, hanem ehhez társul egy „belső iránytű”-keresés is, próbálok figyelni, merre, mivel van dolgom. Ez számomra sokkal meghatározóbb, mint mondjuk racionális szempontok pusztá mérlegelése.

„Tenni kell azért, hogy ezeket az értékeket és a közösség jelentőségét minél többen megismerjék és megtapasztalhassák.”

3. Melyik bizonyítványversedre emlékszel a leginkább?

– Furcsa, de elsőre az osztálytársaim versei, vagy azoknak egy része jut eszembe. Azt hiszem, az ő verseik is hatással voltak rám, de másképpen, mint a sajátjaim. Az osztálytanítónk nagyon jó bizonyítványverseket írt, személyhez szólóan, és szerintem mindig találóan. Ezek a mai napig tudnak mankóként szolgálni, van úgy, hogy egyszer csak – egy-egy helyzet kapcsán – néhány sor csak úgy elkezd menni a fejemben.

Lehet, ha sokáig gondolkoznék, vagy ha olvasnék egy sort belőle, több is eszembe jutna, de most csak az első osztályos versemet tudom felidézni:

Őzike lépked az erdei ösvényen,
Fürkészve tekint szét az ismerős vidéken.
Társait keresi, kutatva néz körül,
Egyszerre csak arca vidáman földerül.
Boldogan szökkenve fut oda közéjük,
És a dús lombú fák alatt
játsszanak már együtt.

Felnőtt fejjel ránézve, abszolút érzek azonosságot a vers és köztem. Nagyon fontosak számomra a társaim, akik között igazán felszabadult és önmagam tudok lenni. Más helyzetekben, ismeretlen „terepen” sokszor tudok azonban introvertált, visszahúzódó is lenni.

4. Ha találkoznál a „Kis herceggel”, hogyan mutatnád be neki tevékenységed, hivatásod? Mit mesélnél róla?

– Azt hiszem, amit csinállok, az erősen kapcsolódik ahhoz, hogy Waldorfos vagyok, hogy Waldorfban nőttem fel, így erről mesélnék neki először, hogy mit jelent ez számomra, és hogy a célom az, hogy valami ilyesmit teremtsék meg én is a világban.

Azt szeretném, hogy minél többen megtapasztalhassák azokat az értékeket és közösséget, amit én megkaphattam, amiben nekem részem lehetett. Hogy máshol is ezek az értékek erősödjenek, azok helyett a romboló folyamatok, rendszerek, kapcsolódások, viszonyulások, működésmódok helyett, amit sok helyen tapasztalok, akár az oktatás területén, akár munkahelyi közösségekben, kapcsolatokban, akár a társadalom és környezete viszonyában.

5. Milyen partnerekkel működsz együtt, kik segítik a mindennapi munkád?

– Mindig is azt éreztem: ha valamit elérek vagy létrehozok, abban nagyon sok mindenki segítsége

benne van. Akár úgy, hogy támogatnak szakmai vagy lelki oldalon, akár úgy, hogy közösen veszünk részt egy-egy munkában (mint például a Waldorfeszt programszervezésben vagy más civil szervezeti munkámban). Így a családom, a barátaim, a volt osztálytársaim, a volt Waldorfiskolai és gimnáziumi tanárain, az egykori egyetemi oktatóim, egyetemi csoporttársaim, vagy akár a Waldorfos tágabb közösségem tagjai is mind segítettek már kisebb vagy nagyobb léptékben. Sok szálon kapcsolódunk egymáshoz, kivel szorosabban, kivel csak alkalmanként, egy-egy téma vagy ügy kapcsán. Sok projektben érzem magam megszólítva, sokféle dolgot csinállok, amiben mindig vannak segítők és társak. Ebben megint csak azt érzem, hogy nagy szerepe van a sokat emlegetett Waldorfnak, hiszen az iskolai évek során, a tanároknak és szülőknek hála, egy olyan közösség és egy olyan őszinte, értékes, valódi kapcsolati háló épül ki körülöttünk és „belőlünk”, amiben mindig tudunk egymásra számítani. És megtanuljuk, tulajdonképpen magunkba szívjuk már kicsi korunktól kezdve, hogy közösségi erővel, egymást segítve mennyi mindent létre lehet hozni (például óvodát, iskolát, új épületet a „semmiből”, rendezvényeket stb.); ezt a szemléletet, erőt pedig visszük tovább magunkkal.

Egy darabig egyébként fontosabbnak tartottam az ügyeket és azok „eredményeit”, (például ismeretterjesztő, szemléletformáló programok szervezése, megtartása, vagy egy kulturális tér felújítása, újjáélesztése), most már azonban ugyanilyen fontosnak tartom – ha nem fontosabbnak – azt is, ami eközben történik a résztvevőkkel, a résztvevők között. Hogy a célhoz vezető úton milyen minőségű találkozások, együttműködések jönnek létre, hogyan formáljuk ezen keresztül önmagunkat és egymást, és ezáltal milyen hatással vagyunk a környezetünkre, a körülöttünk, velünk élőkre.

6. Mi az az állapot, amire azt mondanád, hogy teljesült az álmod, s minden terved megvalósult?

– Lépcsőfokoként, időről-időre létezik ez az állapot. Kell is, hogy legyen időnként, hogy lássam és tudjam értékelni azt a munkába tett energiát, ami az adott célhoz vezetett. Hogy ne csak mindig azt nézzem, hogy mit lehetett volna jobban csinálni, mit kell legközelebb javítani. De ezután a kis „megpihenés” után menni kell tovább, és folytatni a munkát. Tennivaló, fejlődnievaló annyi van, hogy szerintem mindig van mit megvalósítani!

7. Mit jelentett számodra Waldorf-diáknak lenni?

– Akkor mit jelentett, vagy most mit jelent? Mert gyerekként mást jelentett, mint most. Akkor elsősorban megéltem, most már sokkal több mindent értelmezek is. Gyerekként nagyon jó volt, a maga akkori kis harcaival együtt.

Nehezen viselem el az igazságtalanságot, emiatt több ügybe is beleálltam, több konfliktust felvállaltam, de ezek is szerintem a tanulás részei voltak. Szerettem Waldorf-iskolás lenni, az egész egy hatalmas élmény. Az ottlét, a sokféle tevékenység és a közösség sokkal nagyobb jelentőségű, mint a tanulás, amin sokan annyit stresszelnek, leginkább a szülők. Persze a tanulás is jelen van és fontos része, de mellette, illetve a tanulás más formáin keresztül csupa sokkal fontosabb és értékesebb élményt és tapasztalatot szerzünk, mint csupán az érettségire való felkészülést. Nem beszélve arról, hogy mindez milyen minőségben történik. A csoportmunkáknak, a közös projekteknek és a tanár-diák viszonyoknak része az egymás felé fordulás, az egymás meghallgatásának és segítségének gyakorlása, amire sajnos úgy látom, sok más intézményben nincs tér, idő, lehetőség, egyszerűen nem része a rendszernek.

Azt gondolom, hogy ez az általam megtapasztalt világ, iskolai működés egy élő példa kellene hogy legyen arra, hogy így is működhetnek intézmények, közösségek, és törekedni kellene arra, hogy ez máshol is megvalósulhasson. Ma azt érzem, hogy számomra ez egy nagy elköteleződés. Azzal, hogy mi így élhettük meg a gyerekkorunkat (szemben azzal, amit sok barátom, csoporttársam, ismerősöm mesél), nem lehet csak úgy hátradőlni. „Nekem jó volt, neked rossz, akkor ennyi, így jártál” – ezt nem lehet. Tenni kell azért, hogy ezt minél többen megismerjék és megtapasztalhassák. És azt érzem, még mindig nem ismerik igazán.

Az egyetemeken, amikor reformpedagógia témájú beszélgetéseken veszek részt, csak hallgatom, ahogy beszélnek, hogy így lehetne, meg úgy, mintha ezek csupán elméletek, feltételezések lennének, holott amiről beszélnek, már rég működik a gyakorlatban. Azt érzem, hogy felelősségem van tenni azért, hogy ezt többen megismerjék – és ne csak felszínesen, de ez már egy másik kérdéskör.

8. Ha választhatnál egy művészeti tevékenységet, hogy egy alkotásban megjelenítsd az eddigi életedet, milyen tevékenységet, milyen anyagot választanál, és mi lenne maga az alkotás?

– Mindenképpen festenék, mert azt érzem, abban kötetlenebbül ki tudom fejezni magam. Vennék egy lapot és csak úgy játszanék, vízfestéssel. A festmény biztos, hogy nagyon színes lenne, sok-sok fénnel, és nem lennének rajta túl strukturált vagy merev formák.

9. Levezetésként játszunk egy asszociációs játékot! A játék lényege, hogy az elhangzott szó után azonnal mondd ki azt, ami az eszedbe jut!

I. Ha azt mondom: „Képzelet?”

Azt mondom: „Fantázia, határtalanság.”

II. Ha azt mondom: „Környezet?”

Azt mondom: „Védelem.”

III. Ha azt mondom: „Közösség?”

Azt mondom: „Erő.”

3x3 kérdés

Varga Balázshoz, a Waldorfeszt alapítójához

1. Amikor kisgyerek voltál, és megkérdezték tőled, hogy mi leszel, ha nagy leszel, mit válaszoltál, s miért?

– A kérdésről vannak ugyan emlékeim, de igazából egyik sem egy konkrét tevékenységhez kapcsolható, hanem sokkal inkább egy érzéshez. Ahhoz, hogy mit is éreztem, amikor ezt a kérdést feltették nekem gyerekként. Egy kicsit összefügg egy másik emlékkel is, amikor általános iskolás koromban egy alkalommal büntetésből azt a feladatot kaptam, hogy írjak egy mesét. Abban a mesében azt képzeltem el, hogy egy apa vagyok, aki a sárkány elől megmenti a gyerekeit és a családját. Ez a kép nagyon erősen élt bennem gyerekként, és arról álmodoztam, hogy majd egyszer, ha felnövök, akkor egy olyan ember leszek, aki körül van egy család, akiket minden körülmények között, még a sárkánytól is megvéd. Persze voltak olyan mesterségek is, amik ha szembejöttek velem, mint például zenész, buszvezető, akkor azokról álmodoztam, de a fenti kép érzése sokkal erősebb volt ezeknél az egyszerű vágyképeknél, játékoknál.

2. Mennyire távoli a jelen ettől a vágótól?

– Távolságot bizonyos szempontból érzek, mert ha az akkor elképzelt kép konkrét oldalát nézem, akkor még nagy ez a távolság, hiszen a szó szoros értelmében vett családom nincsen.

De ha távolabbról nézem az érzést és a képet, akkor ez mindenképpen jelen van a jelenlegi életemben, hiszen egy ilyen érzés megteremtésének az útján igyekszem haladni. Az a közösség ugyanis, amiben felnőttem, számomra most is nagyon fontos.

Fontos, hogy a tagjai jelen legyenek, hogy tudjuk egymást segíteni a

mindennapokban. Ha ezt nézem, akkor nem érzek távolságot, hiszen a gyerekkorom közösségének tagjai, akik akkor és ma is körülvesznek, ugyanazt képviselik az életemben, mint egy család tagjai egymásnak. Nem én védelmezek valakit, hanem többen álltunk össze, hogy védelmezzük egymást.

3. Melyik bizonyítványversedre emlékszel a leginkább?

– Motívumokra emlékszem a versekből. Az elsőbből: Csillagos az este, minden elcsendesül, kistücsök a fűben vidáman hegedül. A másik kép pedig azt hiszem második osztályból való, amiben Szent Ferenc felépíti a San Damianót. Ennek a két évfolyamnak a verseinél éreztem, hogy nagyon találóak, és ez a két motívum azóta is gyakran eszembe jut.

4. Ha találkoznál a „Kis herceggel”, hogyan mutatnád be neki tevékenységed, hivatásod? Mit mesélnél róla?

– Próbálnám neki felfejteni azokat az apróbb dolgokat, amik engem motiválnak arra, hogy bármilyen tevékenységet is végezzek ebben a

világban. Azt hiszem, nem arról mesélnék neki, hogy éppen hogyan fejlesztettem az excel táblás dolgaimat, hanem sokkal inkább arról, hogy mi is az, ami miatt nekem kedvem van tenni a viláért. Onnan kezdeném, hogy elmondanám neki, hogy vannak olyan tettek, amivel nem hátráltatom a világ működését, sőt kihívásként még meg is jelenhet, hogy esetleg adni is tudjak valamit.

Arról az egyensúlyról beszélnék, ami úgy jelenik meg a tettekben, hogy jól vagyok tőlük, és annak a folyamatnak, amin eközben keresztülmentem, van segítő és építő hozadéka. Tulajdonképpen majdnem mindegy is, hogy mit csinállok, ha ez a minőség megjelenik abban, amit teszek.

5. Milyen partnerekkel működsz együtt, kik segítik a mindennapi munkád?

– Az egyik legrégebb óta kapcsolódó közösség az az osztály, amibe gyerekként jártam a fóti Waldorf-iskolában. Vagyunk páran, akik már 3-4 éves korunk óta egy csapatot alkotunk. Úgy tűnik, hogy mi az élet minden színterén együtt tesszük a dolgunkat, és az a legjobb benne, hogy mindez teljes természetességgel működik. Ebből a közösségből kitekintve egy „önkormányzati” működéssel találom magam szembe, ahol szintén vannak értékes kapcsolataim, de gyakran találkozom – a saját értékteremtő hozzáállásom mellett is – igen furcsa dolgokkal. A legfőbb különbség, hogy hiába beszéljük ugyanazt a nyelvet, mégis mást értünk alatta. Míg az előbbi helyen teljesen evidens dolgok vannak, addig az utóbbin még csak nem is értik, hogy mit gondolok.

De talán a legfontosabb különbség mégiscsak az, hogy míg az egyik helyen sokkal egyszerűbben és könnyebben lehet teremteni, addig a másikon sokkal több energiával és munkával kevesebbet lehet elérni. Nem mindegy, hogy sittes talajba ültetjük a magokat, vagy trágyázottba.

Életem harmadik színterét a kulturális tevékenységek alkotják, ilyen például a Waldorf Diákkórus.

6. Mi az az állapot, amire azt mondanád, hogy teljesült az álmod, s minden terved megvalósult?

– Erről a kérdésről most nekem is egy kérdés jutott az eszembe. Egy kérdés, amely az elmúlt időben nagyon foglalkoztat. Azon gondolkodtam ugyanis, hogy vajon mondjam-e azt jövőre – akkor lesz 10 éves a Waldorfeszt –, hogy nem csinálom tovább. Úgy érzem, hogy egy bizonyos célt elért, egy fejlődési folyamaton végigment, és nagyon érdekel – amit kezdek is tapasztalni –, hogy az ember hogyan tud bánni a kezében lévő hatalommal.

Ha van egy rendezvény, ami nagyon megnő, akkor akörül már megjelennek ezek a hatalmi kérdések. Izgat engem az, hogy vajon fricskát mutassunk-e a világnak, hogy ennyi volt. Ezt most csak azért mondtam, mert egy olyan állapot, ahol én szívesen hátradőlök, az biztos, hogy nem egy életút utáni hátradőlés lenne, hanem egy ilyen jelentős történet, esemény utáni.

Egyelőre azt képzelem magamról, hogy elégedett tudok lenni bizonyos létrehozott dolgokkal, de nem tudom azt elképzelni, hogy milyen az, amikor nem gondolkodom tovább.

7. Mit jelentett számodra Waldorf-diáknak lenni?

– Én nem úgy fogalmaznék, hogy Waldorf-diák voltam, mert az nem igaz. Bár sem iskolában, sem diák viszonylatban nem vagyok jelenleg, de én még most is Waldorf-diák vagyok, és az, hogy ezt elmondhatom magamról, azt hiszem, ez életem egyik legfontosabb segítőtje.

Fontos és jó környezetben, jó szemléletben, figyelem mellett nőhettem fel, aminek során megtanulhattam meglátni és megtapasztalni azt, hogy miért és hogyan működnek a dolgok. Hogyha diákként csak egy picit is figyelmes az ember, akkor azt is megtanulja, hogyan lesz képes a saját életét működtetni. A felnőtt létemben is folyton kutatom, hogy hogyan tudunk a mindennapokba belevinni egy kis Waldorfosságot, és visszahozni valamit abból, amit gyerekként kaptunk.

„A mesében azt képzeltem el, hogy egy apa vagyok, aki a sárkány elől megmenti a gyerekeit és a családját.”

Például, hogyan tudunk a barátokkal egy-egy ünnepkörben valahogyan találkozni, együtt ünnepelni. A világ meg közben történik ezekkel, amit az ember próbál követni, megérteni, s szintén nagyon jó és hasznos, ha a felnőttébb kérdésekre felnőttébb Waldorfos választ találunk.

Hiszen ma éppúgy mi vagyunk a római katona, vagy az, aki az utat építi. Amiben egykor gyerekként teljesen benne voltunk, és az egyes problémákra megtanultunk megoldásokat keresni, arra most, felnőttként ugyanúgy a Waldorfos megoldásokat keressük a tapasztalatok által.

8. Ha választhatnál egy művészeti tevékenységet, hogy egy alkotásban megjelenítsd az eddigi életedet, milyen tevékenységet, milyen anyagot választanál, és mi lenne maga az alkotás?

– Azt hiszem most leginkább kötnék. Sok-sok zöldesbarna vastag fonalból készült pulóvert, amit a hidegben fel tudunk venni, és el tudunk benne menni kirándulni. De ha lehet még mást is választani, akkor a fával való munkán is erősen elgondolkodnék. Ha pedig ezzel dolgoznék, akkor egy nagyon szépre lecsiszolt deszkát csinálnék, amiből már el tudnánk kezdeni építeni.

9. Levezetésként játszunk egy asszociációs játékot! A játék lényege, hogy az elhangzott szó után azonnal mondd ki azt, ami az eszedbe jut!

I. Ha azt mondom: „Fesztivál?”

Azt mondom: „Közösség, találkozás.”

II. Ha azt mondom: „Fiatalkok?”

Azt mondom: „Erről is a közösség jut az eszembe, de a tevékenység fogalmával kiegészülve.”

III. Ha azt mondom: „Felelősség?”

Azt mondom: „Harmónia.
Ennek megtartása ugyanis a mi felelősségünk.”

Három a Kőbön

2022. június

© Magyar Waldorf Szövetség